

VYSKUPAS VINCENTAS PADOLSKIS (1904-1960)

Vysk. Vincentas Padolskis yra ir bus gyvas Lietuvos Bažnyčios istorijoje kaip švento gyvenimo kunigas, kaip kruopštus akademikas, kaip uolus ganytojas.

Bendrieji gyvenimo bruožai. — Gimė Virbalyje 1904 m. balandžio 21 d. Septintas — jauniausias vaikas Navicko-Padolski šeimoje. Tėvai buvo pasiturintys kininkai. Vaikus jie gražiai išauklėjo ir išmokino. Dėsnis iš jo — kunigus. Vienas tapo gimnazijos mokytoju. Kitas ilgus metus valdė miestelėlio burmistro pareigose. Vincukas, kaip jauniausias vaikas, šeimoje buvo labiausiai mylimas ir lepinamas. Gal dėl to jo ryšiai su kitais šeimos nariais iki gyvenimo pabaigos buvo itin glaudūs, nuoširdūs ir jautrūs.

Pradžios mokyklą baigė Virbalyje. Po to lankė Kybartų *Žiburio* gimnaziją. Baigė keturias klases, gabus ir gyvas jaunuolis Vincas visai nelauktai pareiškė norą pasirinkti dvasinio gyvenimo kelią. Patariamasis ir padedamasis brolio kun. Jono Navicko jis išvyko į Prancūziją, kad tenai vienuoli globoje užbaigtų gimnaziją. Nuo 1922 iki 1925 metų jis studijavo filosofiją Popiežiškame Gregorianumo universitete, gydė filosofijos daktaro laipsnį. Iš čia išvyko Šveicarijos Friburgą, kur nuo 1925 iki 1930 metų studijavo teologiją garsiajame dominikonų universitete.

1927 metų rugpjūčio 21 d. arkiv. P. Karevičius Vilkaviškio vyskupo A. Karoso pavedimu suteikė jam kunigystės šventimus gimtinėje Virbalio parapijos bažnyčioje.

Jau kunigas grįžo atgal Friburgą, kad tenai užbaigtų teologijos studijas. Jas baigė 1930 m. rudenį, gaudamas teologijos daktaro laipsnį. Jau dviem daktaro laipsniais pasipuošęs kun. Vincentas Vilkaviškio vysk. A. Karosas pasiuntė atgal Romą, kad čia dar toliau tęstų studijas Bibliiniame Institute. Nuo 1930 m. vasaros iki 1932 m. vasaros jis išklaušė Šv. Rašto kursą, gydė Šv. Rašto licencijato laipsnį.

Studijoms, platesniam ir gilesniam išsimokslinimui, bei asmenybės praturtinimui padeda ne tik knyga, ne tik vadovėlis, bet taip pat ir gyvenimas. Šitai turėdamas prieš akis jaunas studentas kun. Vincas vasaros atostogas išnaudodavo kelionėmis po vaivairius

kraštus. Jis išvažin jo Europ , Š. Amerik , M. Azij , Palestin , Egipt ir kitur. Keliaudamas jis tur jo progos pažinti gražiausius meno k rinius, pamatyti žymiausius istorinius paminklus, studijuoti vairi taut ir vairi žmonijos klasi gyvenimo b d , steb ti ir sekti tarptautinio gyvenimo eig . Tai visa prapl t jo kult rinio išsiugdymo akirat , jo asmenyb vispusiškai praturtino.

Baig s studijas, kun. dr. Vincas Padolskis gr žo 1932 m. ruden Lietuv ir tuojau buvo paskirtas d styti Šv. Rašt Vilkaviškio kunig seminarijoje. Neži rint gausaus darbo seminarijoje, jaunas profesorius greitai ir mielai sijung organizacin katalikiško-visuomeninio veikimo darb . Važin jo po parapijas. Lank katalikiškos akcijos organizacij susirinkimus. Skait paskaitas.

1938 m. buvo pakviestas Naujojo Testamento katedros ved ju Vytauto Didžiojo universitete Kaune. Savo akademin darb universitete jis prad jo docento titulu. ia greitai sigijo aukšt vertinim kaip koleg — profesori , taip ir student tarpe. Greitai ir Šv. Sostas atkreip savo d mes jo asmen . 1940 m. pavasar Šv. Studij Kongregacijos nurodymu jis tur jo b ti paskirtas Kauno tarpdiecezin s seminarijos rektoriumi. Deja, bolševik antpl dis visus planus suard . Lietuvos vyskupai, po to kai 1940 m. liepos m nesio pabaigoje Lietuva buvo oficialiai jungta Soviet S jung , jausdami pavoj , kuris gr s Lietuvos Katalik Bažny iai, nutar sudaryti vien visai Lietuvai kunig seminarij . Jos rektoriumi buvo paskirtas Kauno vyskupas pagelbininkas Vincentas Brizgys. šios seminarijos profes r buvo paimtas ir doc. V. Padolskis, kuris tuo pa iu metu buvo Šv. Sosto paskirtas Vilkaviškio vyskupu pagelbininku.

Vyskupu buvo konsekruotas Vilkaviškio katedroje rugpi io 4 d. Konsekravimo apeigas atliko Vilkaviškio ordinaras vysk. A. Karosas. Konkonsekratoriais buvo arkiv. Me islovas Reinys, buv s Vilkaviškio vyskupas koadjutorius ir vysk. Vincentas Brizgys, Kauno vyskupas pagelbininkas. Konsekracijos iškilmi džiaugsm sl g aiškiai naujau iama bolševikinio persekiojimo gr sm . Piet metu apie šitai tik tebuvo ir kalbama : buvo svarstoma, kaip reik t laikytis esamoje pad tyje ir koki priemoni b t pravartu imtis, kad s kmingiau b t galima ginti gyvybinius Bažny ios reikalus. Jaun j Ganytoj lauk sunkios dienos, didel atsakomyb vadovauti Bažny ios pasipriešinimui prieš neišvengiamus komunist puolimus.

Nors vyskupijai vadovavimo pareigos anose s lygose buvo labai sunkios, vienok Ekscelencija mielai sutiko važin ti iš Vilkaviškio Kaun paskaitoms seminarijoje. Šitai atimdavo nemaža laiko, bet duodavo progos pasidalinti mintimis su kolegomis profesoriais d l vis blog jan ios pad ties krašte.

Pirmieji bolševikų okupacijos metai praėjo. Jie paliko gilią žaizdą K. Bažnyčioje, bet nepajėgė paliesti jos pagrindą. Lygiai po metų laiko iškilo Vokietijos-Rusijos karas, kurio pasakoje greitai visa Lietuva atsidūrė vokiečių valdžioje. Žinant, kad tuometinė Vokietijos vyriausybė K. Bažnyčiai toli gražu nebuvo palanki, kiekvienas vyskupas pasistengė kuo greičiau atstatyti Bažnyčios gyvenimui senias nepriklausomos Lietuvos laikais turimas pozicijas. Ir vysk. V. Padolskis drauge su vysk. A. Karosiu tuojau pasiryžė atkurti Vilkaviškio kunigų seminariją, kuri su kmingai veikė iki antrojo bolševikų antplūdžio 1944 m. Atkurtoje seminarijoje Ekscelencija dėstė Šv. Raštus. Deja, vyskupijos valdymas neleido jam toliau važinėti paskaitoms Teologijos-Filosofijos fakultete Kaune. Čia Naujojo Testamento katedrą jis perleido savo buvusiam mokiniui šieilui autoriui.

Kai 1944 m. vasarą prasidėjo antras bolševikų antplūdis Lietuvoje, kadangi prie Vilkaviškio vokiečiai rengė karinius sutvirtinimus, ir buvo galima spėti, jog čia vyks aštresnis kovos, tai Ekscelencija apsisprendė vykti į Pajevoną, kad tenai, nuošalioje, praleistų rusų-vokiečių susirėmimą ir po to grįžtų atgal Vilkaviškį. Dievo Apvaizda taip pat kitą dieną visą sutvarkė. Vokiečių vyriausybė turėjo kokių nors planų jaunuosius Lietuvos vyskopus išgabenti į Vokietiją. Vyskupas V. Brizgys jau buvo atvežtas į Kybartus. Pasitaikė, kad pakelyje į Pajevoną vysk. V. Padolskis sutiko kapitonas V. Vilkutaitis, kuris buvo vokiečių karinėje tarnyboje. Jis Ekscelencijai mandagiai sulaukė ir nugabeno į Kybartus kleboniją, kur jau buvo vysk. V. Brizgys. Iš čia tas pats kapitonas V. Vilkutaitis abu vyskopus ir jų palydovus nuvežė Eitkūnais, sodino traukinį ir liepė vykti į Regensburgą.

Ši žymioji Bavarijos mieste Ekscelencijos atvyko 1944 m. liepos 31 d. Apsigyveno pas tautos karmelitus šv. Juozapą vienuolyne, kur jau nuo ankčiau buvo apgyvendintas prel. M. Krupavičius. Čia abu vyskupai išgyveno, dalindamiesi su kitais tautiečiais sunkią tremties dalį iki 1951 m.

Didesnį mūsų lietuvių tremtinių iš Vokietijos išemigravusių vairius kontinentus, Ekscelencija nematė prasmės toliau pasilikti gyventi Vokietijoje. Jo noras buvo apsigyventi ten, kur yra daugiau lietuvių ir imtis eventualiai akademinio darbo. Šv. Sostas, patyręs šios Ekscelencijos norą, pakvietė į Romą, kad apsigyventų šv. Kazimiero lietuvių kolegijoje ir prisiimtų jos prezidento titulą. Kvietimą, po ilgo svarstymo, priėmė. Amžinąjį Miestą persikėlė 1951 m. kovo 12 d. Čia, atlikdamas vairias pareigas kolegijai ir bendriems lietuviškiems reikalams, pasiliko iki mirties, kuri jį netikėtai ir perankstė. Pamašė iš mirties tarpo 1960 m. gegužės 6 d. Ganytojo palaikai ilsisi Romos kapuose.

Vyskupo Padolskio asmuo. — Susipažinus su bendrais vysk. V. Padolskio gyvenimo bruožais, pravartu yra dar mesti žvilgsnį kaip asmenį, kaip akademiką ir kaip vyskupą.

Vysk. V. Padolskio asmenybė lieka gyva ir atmintina savo švelnumu, savo kuklumu, savo svetingumu ir savo ištikimumu principams.

Jis turėjo jautrią širdį ir jausmingą sielą. Jis žavėjosi gamtos grožiu, kur jis mokėjo pajusti ir išgyventi. Jis gerbė josi kiekvieną žmogaus sukurtą tikrojo meno kūrinį. Jo siela buvo linkusi romantizmui. Jis mėgo švelnias formas ir jautrius, lyrynius akordus. Jis bodėjosi moderniškam menui, dėl pasireiškiančio jame grubumo, primityvaus laukiniškumo ir bendrai stokos estetinio pilnumo. Visose meno srityse jis nemėgo griežtumo, atšiaurumo, žiaurumo. Jis visą jautriai išgyvendavo. Jo akyse dažnai sublizgavo džiaugsmo ar skausmo ašaros. Šis ypatingas sielos jautrumas dar jo asmeniui visiems mielas, ir jo gyvenimui domas, bei dvasiniai turtingi, bet tuo pačiu ir giliai skaudūs. Juoba, kad jo jautrumas nebuvo paviršutinis ir greitai praeinantis, bet veikiau gilus ir pastovus.

Jautrus žmogus paprastai yra nedrąsus. Toks buvo ir Ekscelencija. Jo gimtą nedrąsumą gilus krikščioniškas auklėjimas pakreipė kuklumo dorybe. Jis buvo tikrai kuklus, kartais, kaip vyskupas, gal net per kuklus. Jis su visais visada buvo draugiškas ir be pretenzijų. Mėgo paprastumą kaip vidiniame senojoje, taip išoriniame laikysenoje. Užsimojimuose buvo atsargus. Teigimuose — švelnus. Kuklumas kartais jį darydavo tiesiog neteisingu savęs atžvilgiu: jis bevelijo kitiems priskirti nuopelnus, kitus laikyti aukštesniais už save, nors objektyviai tai nebuvo teisinga.

Viena iš ryškiausių jo dorybių buvo svetingumas. Šiame jis buvo neabejotinai pasiekęs tobulumo viršūnę. Jis mėgo svečius. Mokėjo juos priimti ir vaišinti. Galima sakyti, jog savo svetingume jis nežinojo ribų: šiam nieko negailėjo — nei pinigų, nei laiko, nei sveikatos. Visus visada priimdavo su meile, su malonumu, su tuo pačiu gerumu dvelkiančiu šypsniu. Net ir bėdamas vyskupu jis su dideliu malonumu rūpindavosi meniu parinkimu, stalo parengimu ir patarnavimu prie stalo. Svečiai buvo didysis jo džiaugsmas ir laimėjimas.

Nei jautrumas, nei kuklumas, nei svetingumas netrukdė jam būti griežtam principuose. Virš visko jam buvo tiesa. Jei pastebėdavo, kad kas nors teigia klaidą, visada drąsdavo tai švelniai priminti. Klaidos niekada nedengdavo ir neteisindavo nei prieteliškumo, nei išskaidymo vardan. Jis buvo tiesus ir be kompromisų.

Akademikas. — Vysk. V. Padolskis buvo Dievo apdovanotas dideliais gabumais. Be to, jis, kaip retai kas, buvo gavo puikų moks-

lin pasirengim : beveik trys daktaratai, pavyd tinai platus ir geras svetim kalb mok jimas (8), geras pasaulio pažinimas ir kita. Visa tai leido laukti ir tik tis, kad jis kops akademinio ir mokslinio gyvenimo aukštumas. Deja, Bažny ia stipresnes asmenybes papras-tai panaudoja ne vien mokslui, bet taip pat, ir už vis labiau, pasto-raciniam-administraciniam darbui. Šitai atsitiko ir su Ekscelencija. Kai jis pasiek piln akademin subrendim ir buvo bepraded s pasi-rodyti mokslin s k rybos lauke, vyresnieji j paskyr ir pašvent Ganytojo pareigoms.

Kaip profesorius jis nebuvo padangi aras, kuris žavi studentus. Jis nebuvo nei didelis stilistas, nei ypatingai puikus kalb tojas. L tas galvojime. Atsargus išsireiškimuose. Nedr sus teigimuose. Daugiau analitikas kaip sintetikas. Gin įjamuose klausimuose beve-lijų paduoti kit nuomones negu formuluoti sav j . Tai studentams sudarydavo tam tikr sunkum , nes reik davo atsiminti eiles vard ir susiorientuoti vairi nuomoni labirinte. Neži rint šio viso, jis buvo s kmingas profesorius. Jo studentai ne tik išmokdavo d stom objekt , bet j dargi pamildavo. Jei ne visi jo paskaitas labai m gdavo, tai visi jo d stom kurs uoliai sekdamo ir mokydavosi, kadangi jaut , kaip jo paskaitos b davo persunktos meile d stomam objektui, ir kaip iš j trykšdamo gilus tik jimas ir pagarba apreikštam Dievo Žodžiui. Kaip pats paskaitoms uoliai rengdamosi, taip ir iš student griežtai reikalaudavo gero išeito kurso pažinimo.

Akademin ir mokslin darb trukd Ganytojo pareigos. Jis visa širdimi m go moksl ir jam mielai pašv sdavo savo turim lais- v laik . Bet siel išganymo darb jis stat neabejotinai aukš iau už mokslin k ryb . Neretai jis skusdavosi netur s laiko prieiti prie knygos. Jis neži r jo sav s, nejieškojo asmeniško pasitenkinimo, pais tik to, kas buvo naudingiau tikintiesiems. Su pasiaukojimu r pinosi religini leidini leidimu, pats atlikdamas korekt ros ir kitus techniškus su spausdinimu susijusius darbus. Visa tai dar d l siel . Neapleido ta iau ir mokslo. Atydžiai sek nauj Šv. Rašto literat r , naujas paži ras, naujas teorijas susijusias su Šv. Knyg aiškinimu. Imtis ta iau kokio nors platesnio k rybinio mokslo darbo jis negal jo d l laiko stokes. Pats negal damas atsiduoti k rybiniam mokslo darbui, prie šio darbo jis kitus ragino. Šiuo tikslu jis pasi- r pino tremtyje atkurti Lietuvi Katalik Mokslo Akademij (1956), kuriai vadovavo iki 1959 m. pabaigos. Jo r pes iu bei jam vadovau- jant 1957 m. Romoje vyko L. K. M. Akademijos nari mokslinis Suvažiavimas.

Neži rint s lyg nepalankumo Ekscelencija vienok yra palik s savo naš m s negausioje religin je literat roje. Jis paraš ir iš- spausdino sekan ias studijas :

L'Idée du Sacrifice de la Croix dans l'épître aux Hébreux, Vil-kaviškis, 1935.

Šv. Teres Vaikelio J zaus, Chicago, 1927.

Kelion Šv. Žem, Marijampol, 1938.

Kristaus kunigyst, Kaunas, 1940.

Kristaus asmuo Šv. Rašto šviesoje, Tiesos Kelias, 1936.

Dievo kultas laikais 'prieš Moz, Tiesos Kelias, 1937.

Žyd « Ilgoji Naktis » Kristaus laikais, Tiesos Kelias, 1939.

Palestina seniau ir dabar, Židinys, 1939.

Vysk. A. Baranauskas ir Šv. Rašto vertimas lietuvi kalb, L. K. M. Akademijos Suvažiavimo darbai III, Kaunas, 1940.

Arkiv. dr. J. Skvireckas Šv. Rašto Vert jas, Aidai, 1953.

šv. Rašto našas žmonijos žini lobyn, T vyn s Sargas, 1949.

Be to, dar yra didelis pluoštas neišspausdint jo rašt : vaivos paskaitos, kalbos, pamokslai ir kita. Min tina taip pat, jog jis arti-mai bendradarbiavo su J. E. arkiv. Skvirecku, leidžiant nauj , pataisyt , Šv. Rašto Seno Testamento laid .

Ganytojas. — Vysk. V. Padolskis turtingiausi sav s atminim paliko kaip Ganytojas. Palyginamai jaunas tapo vyskupu, vos 36 met . Pilnas energijos. Geros sveikatos. Aukšto kult rinio pasi-rengimo ir gilaus dvasinio subrendimo. Per 20 met nenuilstamai vadovavo siel išganymo veiklai : pradžioje Vilkaviškio vyskupijos tikintiesiems, o v liau visiems lietuviams tremtyje ir išėivijoje.

Buvo atviras ir visiems visada prieinamas. M go asmenin kon-takt tiek su kunigais, tiek su tikin iaisiais. Noriai lankydamo para-pijas, o v liau tremtyje vaivas lietuviškas kolonijas. Sprendimus darydamo labai atsargiai ir apgalvotai. Kur ir kada buvo galima, sprendžiant vaivus klausimus, gerai pasiinformuodavo ir pasitardavo su savo artimais bendradarbiais, o vis pirma su savo kolegomis iš episkopato. Kart padar s sprendim , jis ji sunkiai keisdavo.

Daug r pinosi jaun kandidat kunigus, o ir pa i kunig aukl - jimu. Jis troško, kad kunigai b t klusn s ir kukl s ; kad jie b t pilni bažnytin s dvasios savo išsimokslinime ir šventumo savo vei-kloje.

Jis r pinosi ne tik jaunos dvasiškijos išmokslinimu ir išaukl - jimu tikroje bažnytine dvasioje, bet taip pat ir viso kito kata-likiško jaunimo mokslo ir religinio aukl jimo reikalais. Kiek širdies jis buvo d j s, ir kiek t viško d mesio jis kreip ateitininkij ! Važin jo, mok , r m , dalyvavo variuose parengimuose ; skait paskaitas ir sak pamokslus, duodamas patarim ir nurodym ; orga-nizavo fondus, kad gal t remti neturtingus studentus. Nuo 1949 m. iki mirties jis vald kun. Kudirkos fond , iš kurio teik studentams

stipendijas. Jis labai sielojosi, kai ateitinink tarpe pasireišk susiskaldym , nesutarim kai kai kurie prad jo skelbti tam tikras paži ras, kurios nevisai derinosi su katalikiškos filosofijos principais, galb t ne tiek savo esm je, kiek d l netinkamo formulavimo. Šis jo sielojimasis buvo gilus, ir jis ilgam pasiliko jo sieloje.

Jis r pinosi visais lietuviškais reikalais. Jis r pinosi Lietuva. Jis r pinosi Lietuvos Bažny ia. Apvažin jo vis Europ ir vis Amerik . Lank si pas vyskupus ir pas ministerius. Kontaktavo su spaudos atstovais ir su šalpos organizacij vadovais. Praš medžiagin s ir moralin s, politin s ir dvasin s paramos lietuviams tremtyje ir Lietuvai bolševikin je vergijoje. Jis buvo Vyriausios Popiežiškos Emigracijos Komisijos narys, atstovaudamas joje lietuviškus reikalus. Jis priklaus Tylos Bažny ios Komitetui, kuris tur jo tiksl nuolat apeliuoti laisvo pasaulio s žin ken ian ios Bažny ios naudai. Jis atstovavo visus lietuvi katalik ir Lietuvos Bažny ios reikalus prie Šv. Sosto. Šios visos jo veiklos rezultatai n dien dar n ra pilnai matomi. Bet jie yra tikrai dideli. J pilnoji reikšm išryšk s tik istorijos perspektyvoje. Ši laiko perspektyva parodys, kaip didel buvo Dievo malon mums lietuviams tremtiniam tur ti su savim sav vyskup .

Ypatingu b du Ekscelencijos nuopelnai yra dideli šv. Kazimiero kolegijai. Jis aktyviai prisid jo prie šios staigos organizavimo drauge su kitais vyskupais. Jis daug pad jo, organizuodamas medžiagin param savo gausi kelioni po vairius kraštus metu. Jis jai atidav vis save, vadovaudamas jai ilgus metus visa savo išmintimi ir dideliu gerumu.

Jis buvo giliai pamaldus. Visame siek tik Dievo garb s ir Bažny ios naudos. Bažny iai jis buvo bes lygiškai ištikimas, ir Dievui pilnai atsidav s. — « Dievo valia », — buvo paskutinieji jo žodžiai, jo ramus atsakymas tam, kuris j sp jo d l art jan ios mirties ! Jis m go liturgij , m go Dievo nam puošnum . Mielai dalyvaudavo religin se iškilm se, šiam negail damas nei laiko, nei sveikatos. Jam tikrai tiko su Psalmistu sakyti: «Pamilau, Viešpatie, tavo nam puošnum ir tavo garb s buvein s viet » (25, 8).

Dideli asmenys lieka amžiais gyvi tarp žem s vaik . Gyvas yra tarp m s ir J. E. vysk. V. Padolskis, gyvas savo turtinga asmenybe, savo darbais, savo id jomis. Dar labiau jis yra gyvas malone, kurioje žem je gyveno, per kuri neabejotinai šiandien yra pasiek s dang , ir kuria iš dangaus per Dievo gerum padeda ir pad s tiems, kurie jam yra artimi ir brang s ant žem s.

Prel. Ladas Tul aba